

Mali Jamana
Hasujama Kilin – Lajinin Kilin – Danneya Kilin

MALI JAMANA
SARIYABAJU

Banbaxo, marasixaru san 2023

Xonokulu

NABILAXAN	3
TEGEDA I : HAKELU ANI KETALU	4
DAKUN I : HAKELU NI SAGOLAKULU	4
DAKUN II : HASUDIN YE KETALU	6
TEGEDA II : HASU ANI YEREMAHORONYA	7
DAKUN I : HASU	7
DAKUN II : YEREMAHORONYA / YEREYA	8
TEGEDA III : WALEYALIHANGA	10
DAKUN I : JAMANAKUNTIGI	10
DAKUN II : GOFERENAMA	15
DAKUN III : MARA.....	17
DAKUN IV : HANSAGOLAMARAHANGALU	17
DAKUN V : KELEHANGALU NI LAKANTAHANGALU	17
TEGEDA IV : SARIYATAHANGA	18
DAKUN I : TAXABULUHÈÈÈ XUNBABALU	18
DAKUN II : SARIYATABULUN YE BAARAKÈNA.....	19
DAKUN III : SIGISARIYA NI WALEYALISARIYA	20
DAKUN IV : SARIYATAHANAGA NI WALEYALIHANGA TELASILALU	22
TEGEDA V : KIITIHANGA	24
DAKUN I : TAXABULUHÈÈÈ XUNBABALU	24
DAKUN II : SANTOKIITIBULUN	25
DAKUN III : SARIYABAJULABATUBULUN	26
DAKUN IV : JATEBOBULUNBA.....	28
TEGEDA VI : SOTO, HADAMADINYA, SIGIDA N'A LAMININ ANI SINKU NI LONKULU KONSAYI BULUN	29
TEGEDA VII : JAMANA DUGUXULU LABENNI	30
TEGEDA VIII : LAADALANAMOXOLU	31
TEGEDA IX : AFIRIKI YE KILINYA	31
TEGEDA X : DUNIYATOXONNAANI BENXANNU	31
TEGEDA XI : LATILINNIMASAAGILI	32
TEGEDA XII : DABARI TATA KERENKERENNOLU	32
TEGEDA XIII : WAXATILATABIDABARI TATALU	32
TEGEDA XIV : DABARI TATA LABANNU	33

NABILAXAN

Mali jamadekuru yeremahoronyanin,

Men lawasanin a ye sinku ni lonkusiyaya, a ye xansiyaya an'a

ye diinasiyaya kun ;

Men ye i wasula a ye sanwaakilintarixu n'a ye holomoxobalu la ;

Ate men ye mansabajamanalu ni mansajamanalu ketabaxa ti, olu mennu sigita ilan yere ye hadamadinya ni sinku ni lonkulu tabiyalu xan, bi dinnu ni sinintalu xa xan x'alu pamala mennu ma ;

Ate men sinsinnan kenin moxolu hagilinnalu ti, n'olu ni tuta tubabujonya tojen to, n'olu y'an falu ti, mennu keta yeremahoronya sotoli keke kebaxalu ti, ani moxo hen o hen sata hasu kunnawilikele kana xan a kunmaboli xanma, hakelabatu jamana sabatili xanma, politigitonsiyamandemokarasi ani mara kekupuma xanma ;

X'a sabu ke geleya suguya siyaman taxaninsaagi ti mennu xolololu nanin danxatila Hasu ni jamanadinnu la ;

X'a sabu ke yuruguyurugu ni nahulusunya keli ti xa jamana yiriwali baaralu naxasi ;

X'a lano tu a la xo wajibi le ye xa sigijogonya ni telaben sabati jamanadinnu n'i joxon te, tabiyalu ni sinku ani lonkusiyaya bunyali an'a mantarahali xono ;

X'a haminin tu a la xo jamana yeremahoronyali te taxa jamana duguxulu ni jamanadinnu lakantali xo ;

X'a tesiti kenin tu jamana ye sinku n'a ye lonku yeta ni yebalilu yiriwali xanma, an'a ye duguxulu xanhen n'a xotohennu lakantali xanma a ye bi dinnu n'a ye sinin talu ja;

X'a tesiti kenin tu jamanadin ye herasoto xanma;

A y'a ranneya la kana xan ani x'a senbenteya, xo soto mennu keta san 1991 marasixaru tili 26 jamanadin ye demokarasijinimuritiba sinhe, x'a y'olu tosinsin ani xa Mali kuta hagilinnalu waleya. ;

A y'a xan di xa jamana ye yeremahoronya, a ye kilinya an'a totalabaliya lakanta ;

A y'a ye tesitili tokutaya jalahu Mali xa tu xalatahangaya ni sagoladiinabatu sila xan ;

A y'a xan di x'a ye heere suguya bee tege jalahu xa yuruguyurugu ni nahulusunya keke ani xa hasu ye mara kekupuma sabati ;

A y'a xan di xa dabari bee tege mennu y'a tu jamanadin ye duniyatotege ye noxoya ani xa sigida n'a laminin lakanta.

A sonta xa bulunobila ke Duniya benxansabe la Hadamadin ye hakelu xan, men labenta desanburuxaru tili 10, san 1948 ani Afiriki ye Benxansabe Hadamadin ni hasujamalu la hakelu xan men labenta suwenxaru tili 27 san 1981 ;

A y'a xan di xa hadamadin hakelu batuli lakanta kerenkerenninya la, musu ni din ani moxo lanjuruto ye hakelu mennu bulunobilanin Mali kun, n'alu sigita sinxan benxansabelu kun, jamanadekurulu n'i joxon te, gun kilin xan jamanalu n'i joxon te ani duniya tonxonnaani jamana bee n'i joxon te.

A y'a xan di xa lanjaba suguya bee keli keke ;

A y'a xumaxan tokutaya Afiriki ye kilinya waleyali xanma, basigi sabatili ani baarakejoxonya sigijoxojamanalu, gunkilinxanjamanalu ani duniyatoxonnaani jamanalu n'i joxon te ; xa

jamanalu n'i nɔxɔn tɛ hɔnɔxɔnɔlu nabalɔli hera xɔnɔ, tilinninya, bɛɛlaxapa, ani jamanadinnu la yɛɛsagɔya ni yɛɛmahɔrɔnya bunya xɔnɔ ;

Nin bɛɛ xanma, a ye nin sariyabaju ta mɛn xɔnɔhɛn dɔ ye nin nabilaxan in ti.

TEGEDA I : HAKELU ANI KETALU

DAKUN I: HAKELU NI SAGOLAKULU

Sariyasin 1 : Malidin bɛɛ ye bange ani xa tu i han sago la bɛɛlaxapa xɔnɔ hakeku ni ketaku tɔ. Wulumali hɛn o hɛn ye tali kɛla buruju, bɔwula, hatexulu suguya, siya, kɛnimusuya, diina walante politigitaxabulu la, o bɛɛ kɔnnin.

Sariyasin 2 : Hadamadin ye hɛn bunyata le ti danxati tɛ kɛ mɛn na. Nilamaya ye hadamadin ye hake dɔ ti ani xa balu a han sago la, lakanta xɔnɔ ani danxatibaliya a hatexulu la.

Sariyasin 3 : Hasu ye din lakanta x'a kisi hiirili ma an'o nɔxɔnnawalelu, an'alu tali x'alu ladun giyatɛgɛwalekɛlalu la dekurulu tɔ.

Sariyasin 4 : Nitɔɔrɔwale man xan xa kɛ mɔxɔ si la, mɔxɔ si man xan xa kɛ jon ti, mɔxɔ si xana mitakujɔxuya, nijɔxuyawale ni lagosiliwale xana kɛ mɔxɔ si la.

Mɔxɔ o mɔxɔ, Hasu ye baarakɛla dɔ o dɔ mana mita nin waleya hɔninnu kɛli tɔ, a kɛta a tigi han ye ku lapininni ti wo, mɔxɔ kɛtɛ t'a bila a la wo, o ye nangi i y'a hɔ sariya t'a hɔ na mɛn ma.

Sariyasin 5 : Mɔxɔ si tɛ diyaxuya x'a bila tunnalataxa la.

Nitɔɔrɔwale mana kɛ mɔxɔ o mɔxɔ la x'a sabu kɛ i ye politigimiirinnalu wala i ye diinahagilinnalu ti, n'o nte x'o ye nin siya dɔ mɔxɔ ti, o tigilamɔxɔ ye sin xa yanmaruya xa i sigi Mali la.

Sariyasin 6 : Mɔxɔ o mɔxɔ ye sagolahake mana bɔsi a la, hake y'a bulu x'a sagoladɔxɔtɔri sugandi x'a mahele banaku sila hɛ.

Mɔxɔ si tɛ datuxun kaso la xa tanbi lɛrɛ 48 kuntaxala xan, ni sariyatigi dɔ ye yanmaruyasabe m'o kɛli yanmaruya.

Mɔxɔ si tɛ lamara kasobun dɔ la ni kiitibulun sariyatigi dɔ ye mitalisabe man la i xan.

Sariyasin 7 : Mɔxɔ o mɔxɔ ye hake le ye kiiti tɛgɛkupuma ti an'a tɛgɛli waxati hakɛlama xɔnɔ.

Yerelakanta hake ho xa si i sagolalahasabaxa tali ma xa i dema, o yanmaruyanin bee ye xabarin segesegeli kun holu.

Moxo nomitanin bee jatenin holu i y'a ho a man hen ke ; hon jalagili xa latege kiitibulun yanmaruyanin kun.

Nangili ye kela walejoxukela han kun ne la. Moxo si te nomita, x'a mita walante x'a sindun ku to, ho n'a tereta sariya lategenin ye je a waxati la x'a ku kenolu tonpatigiya.

Sariyasin 8 : ku si keli te kon ni sariya m'an men ho, wa moxo si te diyaxuya xa ku ke sariya man men yanmaruya.

Sariyasin 9 : Hutu ni dinbaya mennu ye palamaya losinnu ti hadamadiya xono, olu lakantanin ani x'alu dun ba la Jamana kun.

Hutu ye ke ni musu ye deli ti.

Sariyasin 10 : Lamu, xaran, baara, siwula, palagelu, kendeya, hadamadin lakantali, domuni, ani ji lasotoli, ninnu bee ye hake lakulonnin ti sariya kun.

Sariyasin 11 : Xarannadun ye Hasudin kilin o kilin ye hake ti. Hutubaxaran ye diyaxuya ti, a ye ke sara nt'a la, wa wulumali nt'a to diinaku silatege la. Kenyereyexaransulu xono xaran yanmaruyanin, bari a xa xan xa ke i y'a ho sariya t'a ho na men ma.

Sariyasin 12: Lumala, halalawula, moxo kunxankulu ani lu talu, moxolu kunxankuxibaruyalu, gunlotoxibaruyaki ani gunlotokunnahulen, ninnu ye hennu ti danxati te ke mennu la. Danxati te ke alu la pa si ma ho ni sariya t'a yanmaruya.

Sariyasin 13 : Hentigiya ye hake ti men lakantanin sariya kun. Moxo si ye hen te bosu i la ho n'a ye kela jama makupa xanma. Wa n'a ye kela, xon ye ke x'a notobila hen na a ni men xa xan.

Sariyasin 14 : Ninnu ye hadamadin kilin o kilin ye hakelu ti sariya bunya xono : sagolamiiri, sagolannayaku, sagoladiinasugandi, sagolabatuhenu, sagolahagilinnatahita ani sagolahagilinnataho.

Sariyasin 15 : Sagolakunnahulendi ani kunnahulenlasoto lakulonnin ani xa lakanta sariya kun. A xa xan xa ke daliluyalu xono mennu lategenin sariya kun.

Sariyasin 16 : Sinku ni lonku baara keli i sago to, o lakulonnin ani xa lakanta sariya kun. Bari hake in ye waleyala hukumulu xono mennu dannategenin sariya kun.

Sariyasin 17 : Hadamadin ye yerema taxanisaagi, a sigiwula sugandili, hansagoladunniton na, ani xa tere jaxonye to i sago to, xa tere jamatoxoma ni jalage to i han sago to, ninnu bee ye hasudin ye hakelu ti mennu lakulonnin ani xa lakanta sariya kun.

Sariyasin 18 : Baarasoto ani tohonoli, olu hana lakulonnin sariya kun, wa bee xa xan alu to.

Moxo si te diyaxuya xa baara lategenin ke, ho n'a keta baara kerengerennin ti jama ye naha xanma, wa a ye ke lahalayalu xono mennu lategenin sariya kun.

Sariyasin 19 : Baarakelalu la lahasaliton lakulonnin ani x'a lakanta sariya kun. Lahasalitonnu y'alu la baaralu ke alu sago la sariya ye hukumulu lategenin xono.

Sariyasin 20 : Baarabila lakulonnin ani xa lakanta sariya kun. A ye kela sariya lategenin xono mennu waleyali ye sinna.

Sariyasin 21 : Sagolabaarasigisinxan lakantanin sariya lategenin xono mennu waleyali ye sinna.

Sariyasin 22 : Moxo o moxo, i ye hake do le ye xa ke sigiwula sanuman to men ye mee sinna.

DAKUN II : HASUDIN YE KETALU

Sariyasin 23 : Hasudin kilin o kilin, moxo o moxo n'i siginin Mali duguxulu xan, i ye keta do ye xa Mali Sariyabaju labatu hukumulu bee xono.

Sariyasin 24 : Hasu lakantali ye hasudin kilinkilinna ye keta ti.

Hasudin mennu si mana san 18 soto, olu ye sin welela xa taxa kedinnu dema Hasu kunmaboli la.

Sariyasin 25 : Sigida n'a laminin lakantali ani duniyatotege sabatili ye hasudin kilin o kilin ni Hasu han ye keta le ti.

Sariyasin 26 : Kasara mana i kunbo, hasudin bee xa xan xa i keta ke sariya ye latege hukumu xono.

Sariyasin 27 : Hasudin bee wajibyanin x'a i ye hasudin pumanya ketalu ke, kerengerenniya la x'a i ye lanponnu ni saganlelu sara.

Sariyasin 28 : A wajibyanin hasudin bee xan xa hutubana ha sabatili ke i taxabulu ti, ani xa hutubahennu bunya x'alu lakanta.

Sariyasin 29 : Hasudin o hasudin, hutubabaara mana xariha i la, walante i bila ta xa hutubabaara do ke, i keta ye xa baara in ke tilinniya la sariya xono.

TEGEDA II: HASU ANI YEREMAHORONYA

DAKUN I: HASU

Sariyasin 30 : Mali ye jamana yeremahoronyanin ti, a ta y'a han ti, jamana kili ne ye, a te tala, a taxalan ye demokarasi/ beedunahanga, sagoladiinabatu ani hadamadinya ti.

A ye politigitaxabulu ye Hasujama ye gferenama ti, men siginin sinxan Hasujama kun Hasujama xanma.

Mali jamana haaba ye Banbaxo ti. A ye sin xa ye lema x'a ke jamana dugu kete ti sariya kun.

Mali jamana lakulonni tanxumanseeri ye bandari nasabama le ti : juguji, sanuji ani wuleman n'olu bulutalanin hanu talakusaba dalaxanin lojannama xan.

Mali jamana ye Daneyasitixan: « Hasujama Kilin – Lapinin Kilin – Danneya Kilin».

Mali jamana kundonkili ye « Mali » ti.

Jamana lonni tanxumanseerilu an'alu labaalalahukumu lategenin sariya kerengerennin ne kun.

Hasu ye tanxumanseerilu labarali yanmaruyabaliya an'alu lagosili sugu o sugu, olu ye hennu ti mennu konnin sariya kun.

Sariyasin 31 :

Hasuxannu ye Mali xan lakulonno lelu ti sariya kun.

Waleyalisariya do le y' alu labarali n'a daliluyalu hukumulu dannategela.

Faransixan ne ye baarakexan ti.

Jamana ye sin xa xan kete ta x'a ke baarakexan ti.

Sariyasin 32 :

Sagoladiinabatu man diina ni batuhennu kɔn. A kun ye xa sigirɔɔya sabati, o men siginin hennu xan i y'a hɔ yaharɔɔnma, xumarɔɔya ani ɔɔɔnhamunya.

Hasu ye i lo diina ni batusila bɛɛ bunyali xɔɔtɔ, sagolamiirili ani sagoladiinabatu sariya bunya xɔnɔ

Sariyasin 33 : Jamana siginin taxabululu xan i y'a hɔ ɔɔɔndema, mɔɔɔlaxana, tilinninya, lakantali ani hadamadinnu dunɔɔɔntɔ. Jamana ye hɛɛɛ nahamalu tɛɛɛ nin taxabulu hɔninnu lawaleyali xanma.

Sariyasin 34 : Hutubabaara sinsinnin taxabululu xan mennu ye tali kela jamana ye yeremahɔɔnya bunyali la, jamanadinnu haminnakulu an'alu la nahamakulu lakantali.

Sariyasin 35 : Hutubabaaradapamɔɔ si tɛ sin, n'i man jangi, x'a i sinsinnan kɛ hanga ti men xarihanin i la Sariyabaju kun wala sariya kete labarasila hɛ, xa hutubanhulu wala hutubahennu kunmayelema i han naha xanma, hangalaborila ketelu ye naha xanma, alu la ludin dɔlu la naha xanma, baarakedekuru dɔlu, n'o nte mɔɔɔ suguya ketelu la naha xanma lawusayalisila hɛ, yuruguyurugusila hɛ, wala x'a i banban i ye hanga xan xa dugumamɔɔɔlu diyaxuya xa waleya jɔxulu kɛ, wala nahabɔsila ketelu hɛ. .

Sariyasin 36 : Jamana losinbaaradalu hele :

- Jamanakuntigi ;
- Gɔfɛɛɛnama ;
- Sariyatabulun ;
- Santɔkiitibulun ;
- Sariyabajulabatubulun ;
- Jatebɔbulunba ;
- Sɔtɔ, Hadamadinya, Sinku ni Lonkulu ani Sigida n'a Laminin kɔnsayi Bulun.

DAKUN II: YEREMAHORONYA / YEREYA

Sariyasin 37 : Jamana yeremahɔɔnya ye Hasujama le ta ti, o le y'a lawaleyala a tɔɔɔlamɔɔɔlu kun mennu sugandinin jamabɛɛxalata, mɔɔɔsugandinolu n'i ɔɔɔntɛ xalata wala jamanadinhagilinnapininxalata sinhe.

Hasujama han kilin si, wala mɔɔɔ kilin si tɛ o baara kɛ i ta ti.

Sariyasin 38 : Xalata ye jamabeexalata le ti, bee danma xa xan a to, a ye kela gunlo le to. A ye sin xa ke jamabeexalata ti wala moxosugandinolu n'i joxonte xalata.

Moxolu ye jate xalatalalu ti, sariya ye daliluya lategeninnu xono, Malidin bee, ke ni musu, mennu si sinin xalata ma n'alu la hakelu y'alu bulu hasudinpumaya ni politigisila he.

Sariyasin 39 : Politigitonnu la baara le ye xa terei xalata waleyali to. Alu ye xaran ke ani x'alu la baaralu ke alu sago la sariya ye hukumu lategenolu xono.

Alu xa xan xa jamana ye yexya, beedunahanga, kilinya, talabaliya an'a ye sagoladiinabatu bunya.

Sariyasin 40 : Beedunahanga waleyali sindunnibaara sila he, sigidalatonnu la baara ye xa hasudinpuma korosililu ke taxabululu xan sariya ye hukumu dannategeninnu xono.

Sariyasin 41 : Hasu y'a ye yeremahoronya waleya jamana han bee he. Jamana t'a ye duguxulu sibirja kilin labila moxo ye, walante xa ban a ye yeremahoronya hake do to.

Danxatiwale hen o hen mana ke jamana duguxulu la, o ye jate wale joxuba le ti ti xa nasin jamana ye basigi ma.

Sariyasin 42 : Hasu sago y'a ye sotohennu n'a ye duguxulu nahulumahen bee to.

O nahulumahennu nahaboli xa xan xa ke sigida n'a laminin lakantali sariyalu bunyali xono ani bi ni sinin jamanadinnu la naha xanma.

T&G&DA III : WALEYALIHANGA

DAKUN I : JAMANAKUNTIGI

Sariyasin 43 : Jamanakuntigi ye jamana jamoxo le ti. Ate le ye sariyabaju lakantabaxa ti. Ate le ye jamana kilinya, a ye yeremahoronya an'a ye danxatibaliya lakantabaxa ti. Ate le lonin duniyatonxonnaani benxan bee bunyali xoxoto. A ye korosi ye hangabunda bee labaaralikupuma xan ani xa dabari bee tege Jamana xa tu a sinxan kudayi.

Sariyasin 44 : Jamanakuntigi le ye jamana politigi lategela.

Sariyasin 45 : Jamakuntigi ye sugandi x'a sigi san luulu (5) sarati xono jamabeexalata sinhe. X'a Jamanakuntigi sugandili kukuta, o dan ye sinpa kilin ti.

Na si ma, Jamanakuntigi si tanbi sigiku hula xan.

Sariyasin 46 : Lowulapininna hen o hen ye Jamanakuntigiya pinininna, i xa xan xa ke malidin ti xabarin i buruju, i xana ke jamana kete din ti lowulapininsabe diwaxati.

A ye hasudinnumayahakelu ni politigihakelu xa ke a bulu. Segesegeli x'a hita x'a ye lannamoxo ani moxo laadiri ti.

A sihake doxoyaninba xa ke san 35 ti, a siyayaninba xa ke san 75 ti tuma men n'a ye lowulapininsabe ladunna, ani hana baara in keli sin hanga n'a lonni xa ke a la.

Sariyasin 47 : Jamanakuntigi kuta sugandilixalata ye ke tili bi naani ni luulu (45), o y' a doxoyaninba ti ani tili 60, o y' a siyayaninba ti, sani Jamanakuntigi bota ye sarati/manda xa daha.

Sariyasin 48 : Jamanakuntigi ye sugandi jama hanba kun, xalata sinhe.

N'o man soto xalata kun holo sinhe, xalata kun hulanan ye laben xalata holo jaabilu boli xo alahadi sabanan Sariyabajulabatubulun kun.

Xa xon xalata kun holo na, tili worowula (7), ni lowulapininna do susaagita, wala ni ku do t'a bali, Sariyabajulabatubulun ye sin xalata in xotan bari o waxati kuntaxala te tanbi tili tan ni luulu (15) xan.

O la, xalata hulanan ye ke lowulapininna hula te mennu la xalatabaxa siyayata xalata holo sinhe.

Lowulapininna men ye xalatabaxa mana siyaya xa tanbi do in ta xan, o ye sugandi.

Ni Ala t'a ke, lowulapininna hula innu do kilin xa susaagi, wala a t'i sinbo, n'o nte ku do x'a bali, o la, xalata ye laben lowulapininna men tugunta hula hololu la.

Xalata hula n'i joxon te, lowulapininna do kilin mana susaagi, wala ni ku do t'a bali, Sariyabajulabatubulun ye sin xa xalata bulula xohu, bari o waxati kuntaxala te tanbi tili tan ni luulu (15) xan.

Sariyasin 49 : Sariyabajulabatubulun ye Jamanakuntigixalata kekupuma korosi ho xa taxa a ban. A ye baarasigi ke xa maxasilixannu hesehese ani xa tala xa jaabi labannu bo.

Sariyasin 50 : Taxabuluhere mennu ye tali kela Jamanakuntigisugandi la, sariya y'olu daha.

Sariyasin 51 : Jamanakuntigi ye baara ni politikibaara kete te ben, ani sugandilimanda kete te ben hana ja si ma, ani hutubabaara kete hana te ben wala nahasotobaara suguya kete.

Sariyasin 52 : Jamanakuntigi ye manda xono, a te be ja si ma, ate han wala moxo kete xa hen do san bayi la men ye Hasu ta ti. Na si ma, a han, wala moxo kete te i sidun hutubasuxulu wala kenyereyesuxulu dili to mennu ye jamana hutubabaaradalu wala a ye losinbaaradalu talu ti, n'alu bilanin a ye segesegelibulu xan.

Sariyasin 53 : Ni Jamanakuntigi man sin x'a ye baara ke waxati do xono, o waxati xono a ye hanga lu ye latanbi Mininsiripamoxo ma.

Jamanakuntigi lowula mana toxulunya x'a sabu ke ku o ku ti i y'a ho badabada balili, n'o jatemitata Sariyabajulabatubulun kun, a lalonnianin xo Wasadinbulun jamoxo, ni Senabulun jamoxo ani Mininsiripamoxo kun, Jamanakuntigi ye baaralu ye xariha Wasadinbulun jamoxo ma. Ni ku do t'o bali wala n'o man dupa xa sigi lowula in na, wala n'o hana susaagita, baara ye latanbi jamana Senabulun jamoxo ma.

Jamanakuntigi kuta xa xan xa sugandi tili bi xononto (90) le xono, a doxoyaninba, wala tili keme ni muxan (120) xono, a siyayaninba, lowula laxulunyali korosili xo wala badabada balili xo.

Moxo men ti Jamanakuntigi notobila waxati xono, o te ke lowulapininna ti xalata honin sinhe.

Lowulalaxulunya hen o hen kuhota, sariyabaju sariyasin 57, 60, 69 ani 190 si te sin waleyala notobilabaxa ma.

Sariyasin 54 : Jamanakunti sugandino xalata sinhe, o ye baara damita Jamanakuntigi taxabaxa ye sarati banlun.

Sariyasin 55 : Sani a xa baara damita, Jamanakuntigi ye i xali Sariyabajulabatubulun jate, nin ja in ma :

« N ye n xali Ala la ani Mali Hasujama hɔrɔn ye, xo n ye Sariyabaju bunya tɔlu, xa ku bee ke hana Sariyaba in ni sariya tɔlu xa bunya ; xa xalatajamanaya lakanta, xa n ye baara ke Hasu ye naha xanma ; xa hadamadin ye hakɛlu ni sagolakulu lakanta, xa beɛduɔnahanga nahalu ni hutubahɛnnu lakanta, xa jamana ye kilinya, a ye yerɛmahɔrɔnya ani danxatibaliya a ye duguxulu la, x'o bee lakantali lahidu ta. N ye lahidu ta xa baara ke sariya ni tilinninya xɔnɔ tuma o tuma xa Hasu a naha xanma, ani xa dabari bee tege Afiriki ye kilinya xa sigi sinxan.

Ni n ti nin xalixan sɔɔsɔ, Hasujama x'a ye lannaya ta x'a bɔ n xan, wa n ni nangili men xa xan, o xa la n xan sariya xɔnɔ. ».

Sariyasin 56 : Lasigili tanbi xɔ tili wɔrɔwula, Jamanakuntigi buluhɛnnu dantɛgelisabe ye di Jatebɔbulunba jamɔxɔ ma.

O buluhendantɛgelisabe ye tɔkutaya san o sana an'a ye hanga bantuma.

Dantɛgeli in n'a tɔkutayalilu ketɔ ye jama le nala Jatebɔbulunba kun.

Jatebɔbulunba jamɔxɔ le ye Hasujama lalɔnniyala buluhendantɛgesabe dili n'alu tɔkutayalilu la.

Sariyasin 57 : Jamanakuntigi le ye Minisirijamɔxɔ sugandila, ate le hana y'a ye baara lalɔla.

Jamanakuntigi le ye minisiri tɔlu hana sugandila, Minisirijamɔxɔ xumajɔxɔya xɔ, ani x'alu la baara lalɔ.

Sariyasin 58 : Minisirilu la laadalajɔxɔnye jamɔxɔ ye Jamanakuntigi le ti. Minisirijamɔxɔ y'a nɔɔbila a ye yanmaruya xɔnɔ baara keta dannatɛgenin xan.

Sariyasin 59 : Gɔferɛnama mɔxɔlu mana ben sariyasabe mennu xan, o xɔ tili tan ni luulu (15), Jamanakuntigi y'olu yanmaruyabulunɔbila ke.

Kɔrɔtɔ buluma, Jamanakuntigi ye bulunɔbilawaxati ye tɔsutuya xa ke tili seegi (8) ti. A ye sin hana, sani waxati kuhɔno banni te, x'a jinin wasadinbulun he a xa waxati ketɛ jatemita sariya kutalu walantɛ sariyasin dɔlu bɔli xanma.

Ban tɛ sin xa ke o bɔlikukuta ma, wa a ye Jamanakuntigi ye bulunɔbila lajɔngiri.

Sariyasin 60 : Jamanakuntigi han ye lapinin xɔɔ, walante Sariyatabulun ye buluhatabulun hula ye lapinin xɔɔ, Sariyabajulabatubulun hela sɔɔxɔ x'a jensen jamana ye Gansilisabeba xɔɔ, Jamanakuntigi ye sin xa jamanadinnu hagilinnapininxalata bulula hennu xan mennu ye tali kela jamana naha la i y'a hɔ sariya tata dɔ o dɔ nasinnin hutubahangalu labenni ma ani sɔn keli benxan dɔ ma wala yanmaruya dili benxan dɔ lakulɔnni xan n'a te Sariyabaju sɔɔsɔ, n'a naha ye sila jamana lɔsinbaaradalu ma.

Nin jamanadinnu hagilinnapininxalata t'a hita xo sɔn keta porose ma, Jamanakuntigi y'a bulunɔbila sarati xɔɔ mɛn lategenin sariyasin 59 kun.

Sariyasin 61 : San xɔɔ sinpa kilin, san xaru saba hɔɔ xɔɔ, Jamanakuntigi ye dantegeli ke jamana lahalaya xan Sariyatabulun jate, alu la Tɔnsigi sinhe.

Sariyasin 62 : Jamanakuntigi ni wasadinbulun ni senabulun ye de xa lasili dɔlu ke. A ye wasadinbulun jamɔxɔ ni senabulun jamɔxɔ bila alu x'alu xaran.

N'a man ben alu la tɔnsigiwaxati ma, Wasadinbulun ni Senabulun ye baarasigi kerɛnkerennin ke a xanma.

Sariyasin 63 : Jamanakuntigi le ye kehangalu ni lakantalihangalu jamɔxɔba ti. Ate le ye jamana Lakantakɔnsayibulun an'a Lahasalidekuru jamɔxɔ ti.

Jamanakuntigi le ye hasuddinu wulixalɔba yanmaruya dila ani x'alu la ketalu dannatege Hasu kunmaboli tɔ, n'a t'a tere Jamana basigili te ja a xɔ.

Sariyasin 64 : Jamanakuntigi le ye Sariyakukɔnsayi jamɔxɔ ti.

Sariyasin 65 : Jamanakuntigi le ye yahalihake waleyala. Ate le ye yahalisariyalu labenna x'alu dahita.

Sariyasin 66 : Jamanakuntigi le y'a bulunɔ bilala minisirisariyalu ni Jamanakuntigisariyalu mennu tata minisirilu la Ladalapɔxɔnye sinhe.

Sariyasin 67 : Jamanakuntigi le ye sɔɔdasibaarapɔmɔbalu ni hutubabaarapamɔxɔlu sigila mennu dannategenin sariya kun.

Jamana Madayiku Jamɔxɔba, sɔɔdasipamɔxɔbalu, jamana ye lasigidinnu ni kidin kerɛnkerennolu, marapamɔxɔlu, hutubaaaradabapamɔxɔlu, ninu beɛ ye sigila Jamanakuntigisariya le kun minisirilu la Laadalapɔxɔnye sinhe.

Jamɔxɔsigi innu saratilu xa xan xa ke kerɛnkerenninya daliluyalu ti mennu sinnu, baarapalɔn ani ladiriya xan.

Sariyasin 68 : Jamanakuntigi le ye lasigidinnu ni kidin kerɛnkerennolu kila jamana ketelu xan ani duniya tɔnbalu ma.

Ate le ye jamana ketelu lasigidinnu ni kidin kerengerennolu bismilala.

Sariyasin 69 : Jamanakuntigi ye sin, Sariyatabulun buluhata hula ani sariyabajulabatubulun jamoxolu xumajoxoya xo xa Wasadinbulun teliku latege.

Wasadinbulun telikuxuma si te sin xa ho a sigili xaru tan ni hula (12) holo xono wala ni lowulabosilapinin do datomitanin.

Jamabeexalata ye ke, a doxoyaninba tili biwooro (60) an'a siyaninba tili keme ni muxan (120) xono wasadinbulun teli xo.

San men lato ye telisan xan, teli kuta te sin xa ke o san xono.

Sarati men bululanin sariyasin in sabelisila saban xono, o tanbinin xo, ni wasadinxalata man sin xa kela, wasadinbulun teno ye lasigi a no to x'a ye baara ke.

Sariyasin 70 : Ni dan yena xati kujoya ani toriya to jamana losinbaaradalu, a ye yeremahoronya, a ye duguxulu, ani duniyatonexonaani benxannu waleyali la, ani hana ni jamana losinbaaradalu lalota, nin lahalaya innu xanma, Jamanakuntigi ye dabari kerengerenninu tege, ani minisirijamoxo, wasadinbulun jamoxo, senabulun jamoxo ani Sariyatabulu jamoxo ye xumajoyo xo

A ye lasili ke xa jamanadinnu lalonnaiya.

Sariyatabulun ye joxonye do ke, n'o y'a ye hake ti.

Jamanakuntigi keli xa nin hanga kerengerenninu waleyali, o man xan xa danxati ja si ma jamana ye yeremahoronya la, xuma nt'a ye duguxulu talalibaliya ma.

Hanga kerengerenninu la baara xa xan xa ke suguya la men y'a tu jamana ye baara taxabulu ye tu sinna. Alu xa xan xa i tesiti hana jalahu waxati sutun xono, jamana losinbaaradalu xa saagi alu kesugu xoto ma i xo sariyabaju nanin a latege ja men ma.

Hanga kerengerennin innu waleyawaxati xono, jamana ye losinbaarada si te sin x'a te wala x'a lalo.

Sariya tanolu hanga kerengerenninu in xono, olu ye laboyi, n'alu man bulunobila Sariyatabulun kun tili bi xononto (90) alu tali xo.

Sariyasin 71 : Jamanakuntigi ye sin xa ye hanga dolo latanbi Minisirijamoxo ma.

Jamanakuntigi ye sariyasabe x'a bo mennu kuhonin sariyasin 57, 60, 65, 69 ani 70 xono ani nin sariyasin sabelisila holo xono, olu ye bulunobila Minisirijamoxo kun wala a ku sinalu minisirilu kun.

Sariyasin 72 : Sariya le ye Jamanakuntigi ye sototalu dannategela ani Jamanakuntigi xotolu talu mennu y'alu la hasudinyahakelu nahabo xan.

Sariyasin 73 :

Wale mennu ye jate jamana janhajoxulu ti, Jamanakuntigi mana olu ke, a ye nomita.
A ye sin xa lawuli Sariyatabulun kun o janhajoxulu xanma.
Janhajoxu ye hola le ni Jamanakuntigi t'a xalixan sooso.

Jamanakuntigi lawilili ye lapinin Sariyatabulun buluhata hula do to kilin kun. Son te ke lapinin in ma ho ni buluhatabulun in moxolu talakusaba to, hula t'alu buluno bila a la Buluhatabulun ye lapininnin o ye si dekuru yanmaruyanin ma o x'a segesegeli ni moxolame sugu bee ke o mennu bee xohede dekuru ye jatemita ke ni lawulilapinin ye sin xa saba h'a dan na.

Ni segesegelidekuru t'a ye xo kun nte segesegeli in na, lawulilapinin ye lalo.

Ni segesegelidekuru in ti hagilinna ta xa taxa segesegeli he, o la, a ye jalagilisabe jonjon laben x'o la sariyatabulun buluhatabulun in xoto. Xalata mana ke, ni moxo hanba sonta, taxa ye ke segesegeli he.

Son mana ke jalagilisabe ma, a ye bila bulunbuluhatabulun to kilin ye bulu xan tili seegi (8) sarati xono o x'a hagilinna di a xan tili tan ni luulu (15) xono.

Ni son man ke jalagilisabe ma, lawulilapinin ye lalo pewu.

Sariyatabulun buluhata hula innu mana ben jalagili xan, o ye yanmaruya sotosila le ti xa mitabaliyatanga wuli x'a bo Jamanakuntigi xan pewu.

Sariyatabulun buluhata hula ye tonsigi kerengerennin ke Jamanakuntigi lawuliliku xan.

Lawulili ye latege ni jama talakunaani to, talasaba sonta lawulili ma.

Moxo mennu mana son lawulili ma, o lelu la xalalu ye danna.

Tonsigi kerengerenno waleyali namoxoya ye Santokiibulun namoxo le bulu.

Yerelahasahake ye Jamanakuntigi bulu. A ye sin xa demabaxa pinin a han na lawulilapinin dakun bee to.

Waleyalisariya do ye sariyasin in waleyali dannatege.

Sariyasin 74: Jamanakuntigi han ne ye i lola a wamejoxulu nangili xoto kujoxukiitibulun pate a ti mennu ke san'a xa sigi jamanakuntigiya la.

O n'a ta bee a te seeriyali ke, a te kiiti, a te lame, a te nomita ho a ye jamanakuntigiya xa ban.

Kiitiku to nomitawale bee ye lapongiri.

Kiitiku hen o hen lalonnin a jamanakuntigiya waxati, olu ye sin xa lawuli kukuta a nohe a ye hanga banxo xaru kilin.

DAKUN II : GOFERENAMA

Sariyasin 75 : Goferenama moxolu ye : Minisiripamoxo, n'o ye Goferenama namoxo ti an'a ye mminisirilu.

Waleyalisariya do ye Goferenama minisirilu hake dannatege.

Sariyasin 76 : Gɔferenama le ye Jamanakuntigi ye jamana polotigiku taxabuluheerele waleyala. Maraku y'ate le ye bulu xan.

Sariyasin 77 : Minisirijamɔɔ le ye Gɔferenama jamɔɔ ti. O xanma, ate le y'a ye baara ketalu waleyali jamɔɔ ti.

Ate le ye sariyalu lawaleyala. X'a bɔ sariyasin 66 ni 67 xɔɔkulu ma, ate le ye waleyalisariyalu tala.

A ye sin x'a ye hanga dɔlu latanbi minisirilu ma.

Jamanakuntigi ye yanmaruya xɔɔ a y'o nɔɔbila minisirilu la laadapɔɔnye jamɔɔya la baara dannateɛenin xanma.

A ye Jamanakuntigi lɔwula ha Jamanadinnu Lakantakɔnsayi ni Jamana Lakantadekuru ye tɔnsigilu sinhe.

Minisirijamɔɔ ye sabebulunɔbilano ye sin xa bulunɔbila minisirilu kun mennu y'alu waleyabaxa ti.

Sariyasin 78 : Gɔferenama ye baaralu ye lala Jamanakuntigi le xɔɔ.

Sariyasin 79 : Gɔferenama mɔɔɔlu ta xɔ, alu y'alu buluhennu kuhɔlisabe di Jatebɔbulunba jamɔɔ ma sarati xɔɔ men siyayaninba ye tili bi saba (30) ti.

Jatebɔbulunba Jamɔɔ ye jamanadinnu lalɔnniya buluhennu kuhɔlisabelu dililu n'alu tɔkutayalilu xan.

Sariyasin 52 xɔɔkulu ye bori Gɔferenama mɔɔɔlu hana xan.

Sariyasin 80 : Minisirijamɔɔ ye Gɔferenama ye baarabululasabe dantɛɛ Sariyatabulun ye. O dantɛɛgeli ye ke Sariyatabulun buluhata hula beɛ kilinkilinna ye, Jamanakuntigi ye jamanalahalaya dantɛɛgeli ke xɔ tili bisaba (30), a mɛeninba. Lasili ban xɔ, hagilihalinalinnu ni lapininnu ye sin xa ke, bari xalata nt'a tɔ.

Sariyasin 81 : Minisiribaara ni baaralu te ben i y'a hɔ Sariyatabulun baara, jamana xɔɔ ani sigidala baaradekurulɔwulahabaaralu, hutubabaaralu, wala baarasugu ketelu ni woripininbaaralu.

Sariyasin 82 : Gɔferenama mɔɔɔlu han nelu ye i lɔla alu la baarawaxati ku jɔxu kenolu kunxɔɔ.

Alu nɔmitali ni segesɛgɛlilu ye Santɔkiitibulun ye baara le ti. Alu la kiiti ye tɛgɛla beedewalejɔxukiitibulun nelu kun.

Men ye nɔmitali, segesɛgɛli ani kiititɛɛ ti, nangilisariya xɔɔkulu ye sin xa waleya olu la.

DAKUN III : MARA

Sariyasin 83 : Marabaaradalu ye hutubanahasɔɔbaaralu kɛla na siyaman ma, olu mɛnnu xanma a baaradalu sigita sinxan.

Sariyasin 84 : Marabaaradalu ye terela sɔɔ, hadamadinya ani sinku ni lonku yiriwalibaaralu tɔ, o baara mɛnnu ye tali kɛla sigidalakulɔnnolu ni dugumɔxɔlu haminnakulu la, tilininya xɔɔɔ, hadamadinhakɛlu ni demokarasi bunya xɔɔɔ.

Sariyasin 85 : Marabaarakɛlalu la baara xɔɔɔ, alu wajibiyenin xa hutubabaara sariyalu bunya i y'a hɔ sariyabatu, laxapali, tilinninya ani xa taxa o waleyabulu kilin hɛ kudayi. Hutubaarakɛlalu xa xan xa jigolu ta baara kɛkupuma n'a taxabululu bunya xanma, kɛrɛnkɛrɛnninya la, tilinninya ni ladiriya xɔɔɔ.

Sariyasin 86 : Jamana xa xan xa i jantu jalahu hutubabaarakɛlalu tali xa kɛ geninya xɔɔɔ o mɛn ye bɛɛ laxapala garasigeku tɔ ani x'alu la baara xɔɔɔ jataxa sinsin alu la sinnu n'alu lɔntalu xan.

Sariyasin 87 : Jamana xa xan xa i jantu xa lahalaya jumalu sigi sinxan, xa sara jalama di alu ma x'alu lakanta alu la baaralu kɛkupuma xanma.

DAKUN IV : HANSAGOLAMARAHANGALU

Sariyasin 88 : Hansagolamarahangalu la baaralu jasinnin tɛlabɛn, latilinni ni kupalabɔ, segesɛgɛli ni kɔrɔsili, sagolakulu ani mɔxɔkilinhakɛlu lakantali, xalatalu labenni n'alu waleyali.

Sariya le ye hansagolamarahangalu sigila sinxan.

DAKUN V : KɛɛHANGALU NI LAKANTAHANGALU

Sariyasin 89 : kɛɛhangalu ni lakantahangalu la baaralu jasinin jamana duguxulu talabaliya lakantali ma, xa jamanadinnu n'alu buluhennu lakanta, xa basigi sabati ani xa sariya bori. Alu ye terela sɔɔ, hadamadinya, sinku ni lonku yiriwali tɔ ani sigida n'a laminin lakantali.

Sariyasin 90 : Kɛɛhangalu ni lakantahangalu ye baara kɛla jamana le ye. Alu ye xalatahanga bunya, alu sin ye nte polotigiku tɔ, alu ye polotigihanga ye mara xɔɔɔ.

Sariyasin 91 : Kɛɛhangalu tɛ bila jamaladɛkɔrɔsi la ho ni sariya t'a yanmaruya.

Sariyasin 92 : kelehanganu ni lakantahanganu ye sin xa ki jamana ketelu xan ben ni basigi sabatili xanma, xa ben Mali jamana ni duniya jamana ketelu ni tonbalu n'i joxonte benxannu bunya xanma.

Sariyasin 93 : Jamana xa xan xa i jantu tuma bee keledinnu ni kelekeminannu xa ke kelehanganu ni lakantahanganu la bulu xan jalahu alu xa sin x'alu la baara ke a jama. Keledinnu ni minannu bululali ye kela bululalisariyalu lelu kun.

TĒGĒDA IV : SARIYATAHANGA

DAKUNI : TAXABULUHĒĒRE XUNBABALU

Sariyasin 94 : Sariyatahanga ye waleyala Sariyatabulun ne kun. Sariyatabulun ne ye sariya tala ani xa hutubahĒĒrelu waleyali tosuman.

Sariyasin 95 : Sariyatabulun ye buluhata hula le ti : Wasadinbulun /Depitebulun ni Senabulun. Ladeba/kongere le ye sariyabulun hula innu la joxonye ti. Ladeba/kongere jamoxoya ye Depitebulun jamoxo ni Senabulun jamoxogunna lelu bulu.

Sariyasin 96 : Wasadinbulun/Depitebulun moxo lelu weleto ye xo wasadin/ depite. Depitelu ye sugandila jamabeexalata le sinhe san luulu (5) xanma. A xalatasugu ye sin kela ja saba ma : sinbaxaya ye sin xa soto ni ye xala hake tanbita tano bee ladeno talante xan ; wala bee kilinkilinna ye wasadinsotono ye tali ke ye xalatano hake la ; n'o nte xa xalatasugu hula basan. Malidin mennu siginin jamana ketelu xan, olu lowula hanin Depitebulun xono i y'a ho sariya nan'a ho ja men ma.

Sariyasin 97 : Senabulun moxolu weleto ye xo senaterelu. Senabulun moxolu ye : a jama talaku naani, moxo saba (3) ye sigidalakulonno moxolu ti, a talaku naani to, kilin ye laadalaranamoxolu, Malidin mennu siginin jamana ketelu xan ani moxoba mennu ti Hasu kunxototabaaralu ke.

Senabulu moxolu la baara kuntaxala ye san luulu (5) ti.

Sariyasin 98 : Moxo si te sin kela, waxati kilin na, Wasadinbulun ni Senabulun moxo ti.

Sariyasin 99 : Sariya le ye wasadinnu sugandilixalata daliluyalu pereperelatēgela. Ate le ye Senabulun moxolu sugandilixalata n'alu sigili dannategela.

Sariyasin 100 :

Waleyalisariya do ye bulun hula innu kilin o kilin moxolu sugandili daliluyalu, alu suganbaliya daliluyalu an'alu balili xa sugandi, o hana daliluyalu, x'o bee pereperelatēge.

O sariya kilin ne hana y'alu notobilali daliluyalu pereperelatɛgela n'alu ye nte je tuma men.

Sariyasin 101 : Waleyalisariya do ye depitelu ni senaterelu la musagakulu dannatɛgela.

Sariyasin 102 : Depitelu ni senaterelu lasigili xo, alu y'alu buhennu kuholisabe di Jateɔbulunba namoxo ma, tili bi saba (30) xono.

Nin dantɛgelilu ye tokutaya san o san an'alu la baarabila waxati.

Jateɔbulunba namoxo ye jamanadinnu kunnahulen buluhennu dantɛgesabelu sotoli la a kun an'alu san o san tokutayali.

Sariyasin 103 : Depitelu ni senaterelu la tangalibitinxan ye tu alu xan ho x'alu la baara ban.

Alu te nomita, xa mita, xa dun kaso la, ani x'alu kiiti x'a sabu k'alu hagilinnalu dili ti an'alu la xalatalu bulunnu la baaralu sinhe.

Sariyasin 104 : Depite wala senatere hen o hen ye kiiti mana tu pangili ma x'a sabu ke a ye wale joxu kenin ti, o ye manda ye bosi a la x'a ben kiitiku minisiri ye lapinin ma. O kilin ne hana ye ni depite wala senatere bilata san kilin walante san kilin n'i xo kaso dahanin na.

Sariyasin 105 : Diyaxuyalɔwulaha ye fu le ti. Sariyatabulun moxolu la xalata y'alu bee kilinkilinna ye hake le ti. Kerenkerenninya la, waleyalisariya le ye notobilayanmaruya dila. Wasadin ye sin x'a joxon wasadin kilin ne notobila.

Sariyasin 106 : Depite wala senatere hen o hen mana bo a ye polotigiton na walante a ye ton na, o ye ge xa bo Sariyatabulun baara la.

Sabe bulunɔbilanin ne ye kela xa sinboli senbenteya. Dinni polotigiton wala ton kete to, o ye jate i xo sinboli.

Waleyalisariya do ye depite wala senatere bobaxa ye notobilali daliluyalu pereperelatɛge.

DAKUN II : SARIYATABULUN YE BAARAKɛNA

Sariyasin 107 : Depitebulun ni Senabulun ye hake do le ye xa laadaltɔnsigi hula ke san xono.

Tɔnsigi holo ye damita okutoburuxaru tenen holo, a kuntaxala te tanbi tili bi worowula ni luulu (75) xan.

Tɔnsigi hulanan ye damita awirilixaru tenen holo, a kuntaxala te tanbi tili bixonoto (90) xan.

Sariyasin 108 : Depitebulun/wasadinbulun ye tɔnsigi labaranin ke ni Jamanakuntigi t'a lapinin walante Wasadinbulun moxolu hanba, walante Senabulun moxolu hanba. O tɔnsigi ye kela kun dannatɛgenin ne xan.

Ni Sariyatabulun ye tɔnsigi labaranin ye kela, a ye tɔnsigi lunbaarabululano mana ban te men, jamanakuntigisariya y'a labola, ate kilin men t'a yanmaruya, o hana, sani tili tan ni luulu (15) kuntaxala xa tanbi, xa damita weleli lun holo ma.

Sariyasin 109 : X'a bo Sariyatabulun ye joxonye wajibyanolu ma sariya xono, tonsigi labaranolu dayeleli n'a datuxunni ye kela jamanakuntigisariya le kun.

Sariyasin 110 : Depite wala senatere wajibyannin xa tere baarakedekuru ani ladetonsigilu to n'o nte, a ye sin xa panggi Depitebulun xoncsariya kun wala sena ta.

Sariyasin 111 : Sariyatabulun buluhata hula kilin o kilin y'a ye xoncsariya laben. Alu ye de xa Sariyatabulun ta laben.

Sariyasin 112 : Wasadibulun jamoxo ni Senabulun jamoxo bee sugandinin xa ben manda kuntaxala mume le ma.

Sariyasin 113 : Depitebulun jamoxo ni Senabulun jamomo ye sin xa lawuli x'alu bo alu lowula la, n'alu man sin x'alu lowula ha alu la ketalu to.

Jalahu son xa ke wulili lapininnisabe ma, a x'a tere wasadinbulun moxo talaku saba to, hula nan'alu buluno bila lapininnisabe in na.

Depitebulun jamoxo ni Senabulun jamomo sigili san hula holc xono, alu te sin lawulila.

Lawulili ye lategela bulun moxolu talakunaani saba le kun, i y'a ho bulun xoncsariya nan'a hola ja men ma. Jamoxo kuta ye xotoman lawulinin ye baara daha.

Sariyasin 114 : Sariyatabulun ye tonsigilu ye kela bee pala. O bee to, Sariyatabulun buluhata kilin o killin ye sin xa ye lade ke a hanma, wala ni Goferenana t'a lapinin. Buluhata in xoncsariya y'alu keli daliluyalu dannatege. Lade xonokulu dantegeli ye jensen jamana Gansilisabeba xono.

DAKUN III : SIGISARIYA NI WALEYALISARIYA

Sariyasin 115 : Sariyatabulun xono sariya ye tala moxolu hanba le kun.

Hen mennu ye tali kela sariya la, n'olu ni Sariyabaju ye sariyasin ketelu la ku honin kerengerenninu nte kilin ti, olu hele :

- hasudinhakelu ni lakantaliheere jonjon mennu y'a tula hasudinnu xa sin x'alu la hutubasagolakulu waleya ;
- wajibiyaku keta hasudin mennu la, alu n'alu buluhennu Jamana Lakantaku lapinnu xanma;
- jamanadinya, hasudinhakelu, moxolu lahalaya n'alu la sinnu, hutuku lahalayalu, ketakulu ni demadunwalelu, tigiyaaku, hen tonobolihake, ketalu mennu wajibyanin hasudinnu ni jagukelalu xan, sotokedalu taxabululu, tigiyaabosi ;
- Sariyatijawalejoxulu ni doxomannu an'alu ni pangili mennu xa xan, nomitali taxasila, kiitikubaara polisilu, siganmamoxo xolasaagili x'a bila a ye jamana bulu xan, nangililaboyi, kiitibaaradalu sigili sinxan, sariya men ye tali kela jamana ye baaraxarihanin waleyabaxalu la, sariya mennu ye tali kela kiititegebaaralu ni kiitikubaaralu la ;
- jamana hutubabaarakelalu kunnxankusariya ;

- jamana keɛdinnu ni lakantalikelalu kunnxankusariya ;
- sariyategebaarakelalu kunnxankusariya ;
- santɔkaramɔxɔlu ni pininnikelalu kunnxankusariya ;
- baarataxabulukilindekurulu kunnxankusariya ;
- wori labɔɲa, lanpɔnsigida, lanpɔnnu ni saxanlelu sigisugu, lanpɔnnu mitata hake an'alu ladunni heerele ;
- jamana lahasali n'a lakantali labensugu ;
 - baaraku sariya, hadamadin ye basigi n'a ye sininpasigi sariya, baarakelalu la lahasalisariya ;
 - xaran ni pininni ;
 - jamana ye halalasinku ni lonku n'a ye palamayatanxumanseeri henxɔtɔlu lakantali ;
 - Jamana ye hutubajatebo ;
 - sigida n'a laminin lakantali ;
 - jamana ye hutubabaaradalu an'a ye yerepalabɔbaaradalu sigili, labenni an'alu kɔɔsili taxabululu ;
 - nahasɔtɔbaaradalu yelemali xa ke jamana talu ti, alu boli jamana taya la x'alu latanbi kenyerayelu ma ;
 - xalata n'a kesugu ;
 - sigidalakulonnu la yeremara ;
 - jamana labenja mara sila he ;
 - jamana ye duguxuluku jalabɔɲa an'a bɔsugu a ye bulu xan;
 - jamana ye sɔtɔke labensugu ;
 - jamana sariyategeku labensugu ;
 - Jamana kasoku labensugu ;

Jamana nahuluku sariya ye Hasu ye sɔtɔhennu n'a ye musagalu lategele daliluyalu xɔnɔ mennu dannategenin waleyalisariya dɔ kun.

Bululasariyalu ye Hasu ye sɔtɔ, hadamadinya, sinku ni lonkulu ani jamana lakantali baaralu lapininnu pereperelatege.

Sariyasin 116 : Sariya nte henkete mennu xan olu ye waleyalisariya le ye bulu xan.

Sariyasawura ye sariyasabe mennu la n'alu tata xa xɔn nin sariyabaju in ja, Jamanakuntigisariya ye sin xa yelema dun olu tɔ Santɔkiitibulun ye hela lon xɔ.

O sariyasabelu tɔ, mennu mana ta Sariyabaju in ye waleyali damita xɔ, yelema te sin xa dun olu tɔ Jamanakuntigisariya kun ho Santɔkiitibulun x'a ye waleyalisariyaku senbenteya.

Sigisariyalu ni waleyalisariyalu ye jensen jamana Gansilisabeba xɔnɔ.

Sariyasin 117 : Kele yanmaruyali ye Sariyatabulun ne bulu, a ye ta Ladɛba kerenkerennin sinhe, n'a ye mɔxɔlu hanba sɔnta.

Jamanakuntigi ye lasili ke a xan jamanadinnu ye.

Sariyasin 118 : Geleyakunbensariyalu ani jamana dantelasilalu datuxunni, olu ye lategela misisirilu la laadalapoxonye le sinhe. Do harali alu kuntaxala xan xa tanbi tili tan nni luulu (15) la, o ye yanmaruyala Sariyatabulun moxo hanba le kun xalata sinhe. Sariya do ye ta x'a lahalayalu dannatege.

DAKUN IV : SARIYATAHANAGA NI WALEYALIHANGA TELASILALU

Sariyasin 119 : Sariyalu tali hagilinna ye bola Jamanakuntigi ni Sariyatabulun moxolu lelu to. Sariyaporoselu ye tala minisirilu la laadalapoxonye le sinhe, Santokiitibulun hagilinna dili xo ani xa la Sariyatabulun buluhata hula in do kilin xoto.

Worikusariya poroselu ye bilala holo Wasadinbulun ne xoto.

Sariyaporose mennu jasinnin jamana maraku labenni ma, sigidalakulonnolu kunxankusariya ma, laadalapamoxolu ma, mennu jasinnin sigida n'a laminin ma ani Malidin mennu siginin jamana ketelu xan, olu ye lala Senabulun ne xoto holo o x'a hagilinna di.

Tonsigi sinhe, Sariyatabulun buluhatabulun innu la baara bululanolu to, jasin ye kela holo dakun men ma, n'a ni Goferenama hagilinna ye tali kela joxon na, o ye hagilihalinhallinni sariyaporoselu xan mennu dita Goferenama kun ani sariya porose tolu.

Sariyasin 120 : Latilinnihake ye Sariyatabulun ni Goferenama moxolu bulu men ye waleyala tonsigi wala dekurubaara sinhe hukumu xono men dannategenin Buluhatabulun innu xoncsariyalu kun.

Hagilihalinhalin dayele xo, Goferenama ye sin xa i ban yelemadun do ma men man sula a la.

Sariyasin 121 : A ye baarabululanolu waleyali xanma, Goferenama ye sin x'a yanmaruya ninin Sariyatabulun he, waxati dannategenin xono, a xa dabari dolu tege mennu ye sariya hukumu xono.

Minisirisariyalu/orodonsansilu ye tala minisirilu la laadalapoxonye le sinhe Santokiitibulun hagilinna soto xo. Xabirin son mana ke alu ma, alu waleyali ye damita. Bari alu ye laboyi ni lakulonnisariya porose man si Sariyatabulun ma sani yanmaruyasariya ye waxati kuhono xa si.

Sariyasin sabelisila holo nanin waxati men bulula n'o banta, minisirisariyalu te sin xa mayelema bitugun ho n'a keta hukumulu ti mennu ye tali kela sariya ta la.

Sariyasin 122 : Ni Goferenama t'a lapinin, lapinin kenin buluhatabulun men he, o ye sin xa xalata kilin laben baarasabe dino bee wala a han do xan, xuma ye men xan. O la, wasadun ye ke yelemalu to mennu keta Goferenama kun wala a dupata mennu ma.

Lapinin ni yelemadun mennu kenin Sariyatabulun moxolu kun, mita te ke olu ma ; n'alu xololo ye ke sababu ti xa do bo hutubasotolu la wala xa nahuluboda kuta sigi sinxan, n'o nte, xa doni

giliya, ho n'a lajininnu n'a yelemadunnu kunnabo ye ke nahululadun ti wala sotoke ti a ni men ye sin xa tali ke i joxon na.

N'a keta, sariya tali sinhe, lajinin wala yelemadun do ni sariya xana tali kela i joxon na, Goferenama ye sin xa i ban a ma. Ni joxonhamuya man sin xa ke Goferenama ni a bulun sinna n'i joxon te, Goferenama wala a bulun sinna ye lajinin xono, Sariyabajulabatubulun ye tili seegi baarasigi ke a xan.

Sariyasin 123 : Sariyabilasabe do o do, ye segesegela bulun hula bee kilinkilinna le kun jalahu xa ben sablesugu kilin ma.

Goferenama man'a ye sariyabilasabe la bulun holo men xoto, o ye hagilihalihalinnu damitala ate le ma.

Bulun do ye sabe woteno mana la bulun hulanan xoto, a y'a hagilinna di a xan.

Ni joxonhamuyabaliya dunta bulun hula ni joxon te, ni sariyabilasabe man sin xa wote, bulun hula bee kilinkilinna ye xaranku hula xo walante ni Goferenama kapannin, bulun hula ye xaranku kilin xohu, a yanmaruya ye minisijamoxo bulu xa joxonye do laben, bulun hula bee moxohake kilin ye men to, olu ye de xa sabe kilin laben men ye tali kela lajinin tolu la.

Goferenama ye sin x'a ye labenno la bulun hula xoto x'alu la yanmaruya jinin. Son te ke yelemadun si ma sabe kuta o to ho ni Goferenama t'a yanmaruya.

Ni bulunhuladedekuru man sin xa ben hagilinna kilin ma, wala ni son man ke sabe in ma lahalayalu xono, mennu bulanin saiyasin sabelisila gunnin tanbino xono, xaranku kilin xohu, Wasadinbulun ni Senabulun kun, Goferenama ye sin x'a lajinin Wasadinbulun he x'a ku latege pewu.

O to, Wasadinbulun ye sin xa bulunhuladedekuru ye sabe ta wala a han ti sariya men ta, hali nin yelemadun kilin n'o ye nte siyaman kenin o to Senabulun kun.

Sariyasin 124 : Sariyabaju nanin sariya mennu la waleyalisariya latege, olu yanmaruyaxalata lahalayalu hele in ti :

- Sariyabilasabe xaranniku kilin t'a tu, hagilinna xa ta a xan ani x'a di Sariyatabulun buluhatalu ma wote xanna ho ni tili tan ni luulu tanbita a laxo bulun innu xoto.
- Sariyasin 123 le ye sin xa waleya.
- A ye ke sariya tanin ti, ni bulun hula moxolu hanba t'a yanmaruyali xalata.

Bari, o n'a ta bee, ni benxan man soto a bulun hula n'i joxon te, wasadinbulun moxolu hanba ye yanmaruyali xalata a xaranni laban xo.

Waleyalisariyalu te sin xa yanmaruya ho ni Sariyabajulabatubulun ti lasili ke men y'a hitala x'alu ni Sariyabajuba ye tali kela i joxonna.

Sariyasin 125: Baarakenahululapinin sariya ye lala le wasadinbulun xoto a ye laadalonisigi mana dayele men ye gula baarakenahululaben waxati la.

Ni wasadinbulun man a sariya ta a xaranku holo to, baarakenahululapinin lali xo tili binaani, Goferenama y'a la Sena xoto, o xa hagilijakabo k'a xan tili tan ni luulu xono. A ye waleya xa ben sariyasin 123 ma.

Ni wasadinbulun man hen ho, tili biwoorowula xono, baarakenahulu ye laben Goferenama kun, a kenin xo xa jatemita ke san tanbino nahululadunnolu xan ani jatebɔbulunba hagilinna di xo.

Sariyasin 126 : Bulunhula do to kilin paxoto, minisrijamoxo ye sin x'a bo a han to, wala bulun in do to kilin jamoxo ye lapinin buluma, xa jatemita ni lasili ke ku dannategenin xan ; o ye sin xa ke hagilinnahalinhalin ti bali wote nt'a to.

Sariyasin127 : Sariyatabulun ne ye Goferenama ye baaralu segesegele.

Sariyatabulun moxolu lelu ye sin xa jininxalilu sabe x'alu di minisirilu ma, olu hana wajibiyenin x'alu jaabi, alu soto xo, a meninba tili tan ni luulu. O jininxalilu n'alu jaabilu ye jensen jamana Gansilisabeba xono.

Sariyatabulun moxolu ye sin xa dalapininxalilu ke minisirilu la ani waxatixibaruya jininxalilu, x'a ben bulun xonosariya la.

Sariyasin 128 : Bulun innu kilin o kilin ye sin xa segesegeledekurulu sigi sinxan, mennu la sinnu, labensugulu an'alu baarakesugulu dannategenin alu la xonosariya kun.

Bari, segesegeledekurulu te sin sigila sinxan n'a t'a tere segesegele ye kela mennu xan, olu nomitanin kiitiku xan, o ku ye tu sinna ho nomitali xa si a dan na. Dekuru mana sigi sinxan, a ye baara ye lalo ni kiitiku bot'a to men ye tali kela a sigili la sinxan.

TEGEDA V : KIITIHANGA

DAKUN I : TAXABULUHƐƐRE XUNBABALU

Sariyasin 129 : Kiitihanga dennin ye nte waleyalihanga ni sariyatahanga la. A ye waleyala Santakiitibulun, Saribajulabatubulun, Jatebɔbulun ani kiititegebulun to lelu kun.

Benbaliya benxanpalabo an'a laadalatalu ye yanmaruya sariya ye daliluya dannategeninnu xono.

Sariyasin 130 : Kiitihanga le ye sagolakulu lakantabaxa ti, n'alu dannategenin Sariyabaju in xono. Ate le ye hakelu ni sagolakulu korosila. Ate le ye jamana sariyalu ni benxannu waleyala mennu ye tali kela a ye sinnu la.

Sariyasin 131 : Kiiti ye tegela Mali Hasudin nelu toxola. Kiitilu ye tegela x'a ben sariya doron ne waleyali ma tilinninya xono. Nangili ye ke ni kiititegenolu jaabilu man sabe kuntaxala dannategeninnu xono sariyalu ni benxannu kun mennu ye sinna.

Sariyasin 132 : Kiititegelalu la baara xono, hanga kete si nt'alu xan n man sariya ho.

Sigixakiititegelau te bo alu noto.

Sariyasin 133 : Kiititegela ye sariya sošo do o do ye danxatila a ye yeremahoronyahakelu n'a ye tilinniya la ye baara xono, o ye hili joxuba le ti men ye sin xa nangili lasi a ma ho xa si kiitinomita ma.

Sariyasin 134 : Jamanakuntigi le ye kiitihanga ye baara xono hagililatege lakantabaxa ti. O baara xono a demabaxa ye Sariyakusantokonsayi le ti.

Sariyasin 135 : Sariyakusantokonsayi ye i jantu kiititegelalu la pataxa la baara xono, a y'a hagilinna hana di kulu xan mennu ye tali kela kiititegebaara yeremahoroya la. Ate le ye nangilibaarasigi kela kiititegelalu xan.

Sariyasin 136 : Kiiti ye sin xa bori moxo o moxo xan, o bee ye sin xa i paho Sariyakusantokonsayi ye lahalayalu xono, mennu dannategenin waleyalisariya do kun.

Sariyasin 137 : Sariyakusantokonsayi ye moxolu talante ye moxobalu ti mennu ye nte kiititegelalu ti.

Sariyasin 138 : Waleyalisariya do ye Sariyakusantokonsayi ye baaralu, a moxolu, a labenpa, a baarakepa n'a sariyalu dannatege.

DAKUN II : SANTOKIITIBULUN

Sariyasin 139 : Santokiitibulun ne ye kiiibulun bee sanhe kiitiku ni maraku to. A ye horoxonxolu jalalabo, a hagilinna ye mapininxa n'a maku ye je.

Sariyasin 140 : Santokiitibulun ne ye baarasigi laban kela a sagoya la kiiti tegenolu xan mennu ye tali kela a sinnu la.

Sariyasin 141 : Santokiitibulun ne y'a hgilinna dila sariyakulu xan mennu ye tali kela a ye sinnu la.

Sariyasin 142 : Santokiitibulun namoxoya ye kiititegela le bulu Jamanakuntigisriya kenin xa men sigi Sariyakusantokonsayi ye lapinin xono.

A Namoxogunna n'a kiitibulun moxo tolu hana ye sugandila o ja kilin ne ma.

Sariyasin 143 : waleyalisariya do y'a ye baaralu, a moxolu, a labenpa n'a baarakepa sariyalu dannatege an'a mawapa.

DAKUN III : SARIYABAJULABATUBULUN

Sariyasin 144 : Sariyabajulabatubulun ne ye sariyalu kiititegela, ate le ye i jantu la hadamadinnu la jusariyalu ni hutubasagokulu la.

Ate le ye łsinbaaradalu la baaralu latilinna ani hutubahanga talu.

Sariyasin 145 : Sariyabajulabatubulun mɔxɔlu ye xɔnɔntɔ (9) le ti n'alu weletɔ ye xɔ kɔnselu. A kɔnselu la baara kuntaxala ye san worowu (7) le ti, o tɛ tɔkutaya. Sariyabajulabatubulun mɔxɔ xɔnɔntɔlu ye sugandila inɲa ne ma :

- Jamanakuntigi ye mɔxɔ hula sugandi ;
- Wasadinbulun ɲamɔxɔ ye mɔxɔ kilin sugandi;
- Sena ɲamɔxɔ ye mɔxɔ kilin sugandi;
- Sariyakusantɔkɔnsayi ye mɔxɔ hula sugandi;
- karamɔxɔ ɲininnikela hula mennu la laxaranni ɲasinin hutubahakɛlu ma, olu ye sugandila Hutubahakexaran INIVERESITE erekiterelu/karamɔxɔlu la dɛkuru dannategenin ne kun;
- mɔxɔ kilin ye sugandi lahasalikeladɛkuru/awokadɛkuru kun.

Kɔnselu sugandinin kerɛnkerɛnyala hutubahakɛ karamɔxɔɲininnikela lelu tɔ, awokalu ni kiititegelalu mennu nanin, a dɔxɔyaninba, san tan ni luulu baaralɔnniya sɔtɔ, ani mɔxɔba ketɛlu, mennu ti baaraba kɛ jamana ye. Kɔnselu tanin Jamanakuntigisariya le kun.

Sariyasin 146 :

Sariyabajulabatubulun ɲamɔxɔ ye sugandila a han baarakeɲɔxɔ lelu kun.

Ni baliku t'a dese xa na baarakeyɔrɔ la waxati dɔ xɔnɔ, kɔnse men xa xɔtɔ, o y'a lɔwula ha.

Kɔnse dɔ mana xɔsaagi wala a xa baara bila, men bilatɔ y'a nɔtɔ, o ye sugandila hangaɲamɔxɔ le kun, men n'a xa xan wa a ye dɔn ye manda laban.

Sariyasin 147 : Wajibi le ye ho Sariyabajulabatubulun x'a lɔn xɔ waleyalisariyalu, Wasadinbulun xɔnɔsariya, Senabulun xɔnɔsariyalu ani Sariyatabulun xɔnɔsariyalu ye talikela Sariyabaju la san'alu waleyali xa yanmaruya.

Jamanakuntigi ye waleyalisariyalu lala Sariyabajulabatubulun xɔtɔ sani a x'alu waleyali yanmaruya.

Sariyabunda tɔlu hana ye latanbi Sariyabajulabatubulun ma Jamanakuntigi kun, Wasadinbulun ɲamɔxɔ wala wasadinnu hake men ye ben alu talakutan ma, Senabulun ɲamɔxɔ wala senaterelu hake men ye ben alu talakutan ma, san'alu waleyali xa yanmaruya.

Wasadinbulun ni Senabulun ɲamɔxɔlu y'a bulunnu xɔnɔsariyalu lala Sariyabajulabatubulun xɔtɔ le hɔlɔ san'alu waleyali xa damita. O kilin ne hana ye kela Sariyatabulun ta la.

Maxasili keli Sariyabajulabatubulun ye, o ye kɛ sabu ti xa sariya waleyali yanmaruyali waxati labɔ a lɔxɔ xɔtɔ.

Xa tali kɛ sariyasin in sablesila 1 ni 3 la, Sariyabajulabatubulun ye baarasigi kɛ sani tili bisaba (30) xa tanbi. Bari, Gɔferenema ye lapinin xɔnɔ, kɔrɔtɔbuluma, o waxati ye sin xa tɔsutuya x'a kɛ tili seegi (8) ti.

A mana lon xo taxabuluheere hen o hen nte tali kela Sariyabaju la, o te yanmaruya n'o nte x'a waleya.

Sariyasin 148 : Sariyabajulabatubulun ne ye baarasigi kela jamana losinbaaradalu la honxonxolu xan ketalu sila he. Maxasili ye kela ate le ye losinbaarada sinnalu pamoxolu kun.

Sariyasin 149 : Sariyabajulabatubulun ne ye Jamanakuntigisigixalata ni jamanadinhagililapininxalata baaralu segesegela. A ye maxasilisabelu segesege ani xa jaabi labannu bo.

Sariyasun 150 : Ni ban keta xalata jaabilu lakulonni ma, Sariyabajulabatubulun ye baarasigi ni segesegeli ke depitesigixalata kepa xan wala Senabulun moxolu sugandina wala alu tasugu xan.

Sariyasun 151 :

Ni ban keta xalata jaabilu lakulonni ma lowulapininna do, potitigiton do wala hangabunda kun men nasinnin xalatalu labenni ma, si ye ke Sariyabajulabatubulun ma.

Maxasili mana k'a la, Sariyabajulabatubulun ye sin xa xalata jaabilu laboyi wala x'alu latilin.

Sariyasin 152 : Mali ye xandilu duniya xono n'olu ye Sariyasin 182 xono, san'alu xa lakulonnibulunobila, alu ye sin xa bila Sariyabajulabatubulun ye bulu xan Jamanakuntigi, Wasadinbulun pamoxo wala wasadinnu talakutan kilin, Senabulun pamoxo wala senaterelu talakutan kilin kun.

Tili 30 kuntaxala xono Sariyabajulabatubulun y'a hesehese ni xandi innu han do ye nte Sariyabaju soosola.

Bari, Jamanakuntigi ye lapinin xono, koroto buluma, o sarati ye sin xa na tili seegi (8) la.

Xandi men mana lakulon x'ani Sariyabaju nte i joxon tala, o te lakulonbulunobila.

Sariyasin 153 : Kiititege do sinhe, ni moxo kiitita do t'a hita xo dabari tegeno ye danxati jusariyalu ni sagolakulu la mennu lakantanin Sariyabaju kun, si ye ke Sariyabajulabatubulun ma men hana ye tala x'a ku bila Santokiitibulun ye bulu xan.

Ni sariyasoso senbenteyasabe lasita a siwula to, kiitisigi te ke ho kiitibulun xa Sariyabajulabatubulun ye yanmaruyasabe soto.

Dabari tegeno men mana lakulon x'a ti sariyasin tanbinin in sooso, o ye laboyi. Sariyabajulabatubulun ye o laboyili xolololu pereperelatege.

Waleyalisariya do ye sariyasin in lawaleyali daliluyalu pereperelatege

Sariyasin 154 : Sariya mennu mana ta Sariyabajulabatubulun kun, maxasili si te sin xa yelema dun alu to. Alu ye diyaxuya hutubahanga bee xan, marahanga ni kiitihanga bee xan ani moxo sugu o sugu.

Sariyasin 155 : Waleyalisariya dɔ ye Sariyabajulabatubulun labenɲa, a baarakesugu an'a mataxasugu pereperelatege.

DAKUN IV : JATEBɔBULUNBA

Sariyasin 156 : Jatebɔbulunba ye santɔkiitibulun ne ti x'a nasin hutubaworikulu n'a segesegelibaaralu ma. Santɔbaarada le ye xa nasin hutubakulu segesegeli ma. Sariya nanin a yanmaruyala xa segesegeli ni kupapinin ke.

Sariyasin 157 : Jatebɔbulunba ye Gɔferenama ni Sariyatabulun dema worikusariyalu labaarali segesegeli ani hutubaheerele tɔsumanni la.

Sariyasin 158 : Jatebɔbulunba le ye hutubajatebɔlalu la worikulu ni minankulu jatelu segesegebaxa ti.

A ye segesegeli ye borila worilabaarapa xan, xa hili kenolu pangi, xa baara kenolu geya senbenteya.

Sariyasin 159 :

Tuma bee Jatebɔbulunba ye sin xa wuli xa segesegeli ke a han ye ɲanneya xɔnɔ, wala Jamanakuntigi, Minisiripamɔxɔ, Sariyatabulun n'o nte, Senabulun ye lapinin xɔnɔ.

Sariyasin 160 :

Jatebɔbulunba ye politigitɔnnu hanalu la jatelu segesegela.

Sariyasin 161 :

Mɔxɔlu buluhen dantegelisabelu ye dila Jatebɔbulunba ma, mennu kuhɔnin sariyasin 56, 79 ani 102 kun.

Sariyasin 162 :

Jatebɔbulunba pamɔxɔ n'a baarakela tɔlu ye sigila Jamanakuntigisariya le kun, Sariyakusantɔkɔnsayi sɔnni hagilinna sɔtɔnɔ xɔ.

Sariyasin 163 :

Waleyalisariya dɔ ye ta xa Jatebɔbulunba ye baaralu, a ye baarada labenɲa an'a baarakesugu pereperelatege.

TĒGĒDA VI: SŌTŌ, HADAMADINYA, SIGIDA N’A LAMININ ANI SINKU NI LŌNKULU KŌNSAYI BULUN

Sariyasin 164 : SŌtŌ ni Hadamadinya ni Sigida n’a Laminin ani Sinku ni Lŏnkulu Kŏnsayi Bulun ye sin x’a hagilinna di jamana ku bĕe xan mennu ye tali kela sŏtŏ ni hadamadinya ni sigida n’a laminin ani sinku ni lŏnkulu la.

A sin ye jamana tŏxŏlabaaradĕkuru bĕe tŏ mennu jasinnin sŏtŏ ni hadamadinya ni sigida n’a laminin ani sinku ni lŏnkulu ma.

Sariyasin 165 : San o san Sŏtŏ ni Hadamadinya ni Sigida n’a Laminin ani Sinku ni Lŏnkulu Kŏnsayi Bulun ye jamanadinnu makulu, lapininnu ni geleyalu jinin x’alu hara i jŏxŏn xan, xa tala x’a dantegelisabe laben men xŏnŏ a ye bilasilalixannu hŏ ani x’a hagilinnaheerele hita.

O dantegelisabe ye kila Jamanakuntigi, Minisirijamŏxŏ ani Sariyatabulun buluhata hula jamŏxŏlu ma.

Sinpa kilin san xŏnŏ, ani Gŏferenama ye sigi xa jatebŏ ke jaabi sŏtŏnolu xan, a ye lapininnu ni hagilinna hitanolu tŏ mennu ye dantegelisabe xŏnŏ.

Sariyasin 166 : Sŏtŏ ni Hadamadinya ni Sigida n’a Laminin ani Sinku ni Lŏnkulu Kŏnsayi Bulun han ye sin x’a ŗanneya siti xa jininni dŏlu ke jalahu xa dilaliheere wala dabari dŏlu hita mennu ye tali kela sŏtŏ ni hadamadinya ni sigida n’a laminin ani sinku ni lŏnkulu la, n’a ye tali kela hana jamana ye nataxa la.

Jininni kenolu lasilisabelu ye ki Jamanakuntigi, Minisirijamŏxŏ ani Sariyatabulun buluhata bulun hula jamŏxŏlu ma.

Sariyasin 167 : Sŏtŏ ni Hadamadinya ni Sigida n’a Laminin ani Sinku ni Lŏnkulu Kŏnsayi Bulun ye dema ye sin xa jinin Jamanakuntigi kun a x’a hagilinna di worikusariya bĕe xan, baarabululasabelu wala baarabululasariyalu.

Jamanakuntigi ye jininxali xŏnŏ, Kŏnsayi Bulun y’a hagilinna di sariyalu, Jamanakuntigisariya bŏtalu xan, mennu ye tali kela a baaralu la.

Sariyasin 168 :

Sŏtŏ ni Hadamadinya ni Sigida n’a Laminin ani Sinku ni Lŏnkulu Kŏnsayi Bulun mŏxŏlu ye :

- lahasalitŏnnu/sendikalu tŏxŏlamŏxŏlu, tŏnnu ani baarakedĕkurulu,
- musulu ni dinmesennu tŏxŏlamŏxŏlu,
- Malidin mennu siginin xŏxan, olu tŏxŏlamŏxŏlu

A mŏxŏ dŏlu hana ye baaralŏnbaxa kerĕnkerenninnu ti mennu malŏnnin sŏtŏ ni hadamadinya ni sigida n’a laminin ani sinku ni lŏnkulu tŏ.

Sŏtŏ ni Hadamadinya ni Sigida n’a Laminin ani Sinku ni Lŏnkulu Kŏnsayi Bulun mŏxŏlu ye welela xo Jamana ye bilasilalikelalu/kŏnselu.

Sariyasin 169 : San o san Soto ni Hadamadiyya ni Sigida n'a Laminin ani Sinku ni Lonkulu Kɔnsayi Bulun ye tili 30 laadalaɗɗa hula ke a namɔɔ ye weleli xɔɔ.

A ye son xa barantaɗɗa ke ni Namɔɔ t'a lajinin wala ni Kɔnsayi Bulun mɔɔlu hanba t'a lajinin tili tan (10) kuntaxala xɔɔ, a te tanbi men xan. Tɔnsigi weleli n'a kunhaxali ye yanmaruyala Jamanakuntigisariya/dekere le kun.

Soto ni Hadamadiyya ni Sigida n'a Laminin ani Sinku ni Lonkulu Kɔnsayi Bulun ye tɔnsigi dayelenin bee ye.

Bari Kɔnsayi Bulun ye sin hana xa gunlotɔɗɗa ke a han ye lajinin xɔɔ wala Jamanakuntigi ye lajinin xɔɔ.

Sariyasin 170 : Soto ni Hadamadiyya ni Sigida n'a Laminin ani Sinku ni Lonkulu Kɔnsayi Bulun namɔɔ ye sigi a deɗɗɔlu kun xalata sinhe, alu la baara damitalun laɗe sinhe. A ye hanga sarati ye san luulu (5) ti.

Sariyasin 171 : Soto ni Hadamadiyya ni Sigida n'a Laminin ani Sinku ni Lonkulu Kɔnsayi Bulun mɔɔ si te nomita walante xa kiiti x'a sababu ke a ye hagilinna hitaninnu ti Kɔnsayi Bulun ye tɔnsigi sinhe.

Sariyasin 172 : Soto ni Hadamadiyya ni Sigida n'a Laminin ani Sinku ni Lonkulu Kɔnsayi Bulun namɔɔ ye sin xa segesege n'a ti danxati ke a ye ketalu la baara xɔɔ. O danxatili mana senbenteya a ye lawuli x'a bo a lowula la.

Bari, jangu son xa ke lawulisegesegeli ma ho Kɔnsayi Bulun mɔɔlu talakusaba to, hula x'alu buluno bila a nannayasabe la.

Lawulisegesegeli si te ke Kɔnsayi Bulun namɔɔ xan a ye baara damita san hula holo xɔɔ.

Lawulili ye ninin Kɔnsayi Bulun jama talakunaani to, saba kun, i y'a ho waleyalisariya do t'a ho ja men ma.

Ni namɔɔ lawululita, Kɔnsayi Bulun ye xalata ke xa namɔɔ kuta sigi i y'a ho waleyalisariya t'a ho ja men ma. Namɔɔ kuta siginin ye xotoman ye hanga sarati daha.

Sariyasin 173 : Laben, latɔɔmasariyalu ani Bulun mɔɔlu sigili pereperelategenin latɔɔmasariya do kun.

TƐƐƐDA VII : JAMANA DUGUXULU LABENNI

Sariyasin 174 : Jamana duguxulu labenni sinsinnin taxabulu hula lelu xan n'olu ye mara temaboli n'a walanwalanni ti.

Jamana talanin x'a ke marabululu ni sigidalakulonnolu ti.

Sariyasin 175 : Marabululu ye jamana duguxulu telu ti Hasu ye maralowulahalalu lasiginin mennu to.

Sariyasin 176 : Sigidalakulɔnnolu ye jamanadinnu sidunkanalu ti alu han kunxankulu jalabɔli xanma.

Alu y'alu han mara alu sago la kɔnsayi sugandininnu la namɔxɔya xɔnɔ i y'a hɔ sariya t'a hɔ ja men ma.

Sariyasin 177 : Sariya le ye marabululu ni Sigidalakulɔnnolu sigila sinxan, ate le han'alu bɔla je.

Sariyasin 178 : Hasu y'a jantula sigidalakulɔnnolu la yiriwalikujuma la, x'a bɛn jamana ye jɔxɔndema taxabulu ma.

O xanma, a ye sin, sariya xɔnɔ ani waxati dannatɛgenin xɔnɔ, xa sin kerɛnkerɛnninnu wala nahulu di sigidalakulɔnnin kilin wala siyaman ma, jamana ye kilinya n'a ye danxatibaliya bunya hagilinna xɔnɔ.

Tɛgɛda VIII : LAADALANAMɔXɔLU

Sariyasin 179 : Laadalapamɔxɔlu, n'o lelu y'an ye jamana tabiyalu n'a lanbelu lakantabaxalu ti, olu lɔwula xa bun sigijɔxɔnya ni bɛnjɔxɔnya sabatili tɔ, ani hɔjɔxɔnxɔlu kunbenni n'alu tɔpɔtɔli.

Laadalapamɔxɔ sugulu, alu lɔwula an'alu ye baarakela daliluya men xɔnɔ, olu pereperetategenin sariya le kun.

Tɛgɛda IX : AFIRIKI YE KILINYA

Sariyasin 180 : A mana ke Afiriki Jamana hen o hen ti, Mali jamana ye sin a n'o xa dɛjɔxɔnya ni dunjɔxɔntɔ bɛnxannu sigi sinxan, hali n'o ye ke dɔ bɔli ti a ye yeremahɔrɔnya la wala a mume bɛɛ bilali, jalahu Afiriki ye kilinya xa sabati

Tɛgɛda X : DUNIYATɔXɔNNAANI BɛNXANNU

Sariyasin 181 : Jamanakuntigi le ni mɔxɔlu ye hɔxabɛn kɛla o xo, a y'a bulunɔbila ke bɛnxansabelu la. Jamanakuntigi ye lalɔnniya hɔxabɛn bɛɛ la n'alu laban xa xan xa ke dunniyatɔnxɔnaani bɛnxansabelu ti.

Sariyasin 182 :

Bɛnxan mennu ye tali kɛla basigi la, jagu la ani bɛnxan mennu ye tali ke duniyatɔnxɔnaanitɔnnu la, olu tɔ, mennu tɛ taxa hasu ye nahulubɔ xɔ ani mennu pasinnin hadamadinnu la kulu ma, olu tɛ latege walante xa bulunɔbila ni sariya dɔ tɛ.

Sariyasin 183 :

A xa siy'a la, benxansabe mennu mana latege walante xa bulunɔbila, xabarin olu mana bɔ te men, olu hanga ye sariyalu santɔ, hɔ ni yeɛma kete dunta a tɔ han hula dɔ kilin kun.

TƐGƐDA XI : LATILINNIMASAAGILI

Sariyasin 184 :

Sariyabaju latilinnimasaagili ɲanneya ye tala Jamanakuntigi le kun ani Sariyatabulun mɔxɔlu. Sabe masaagita xa xan xa la hɔlɔ Sariyatabulun buluhata hula ye bulu xan, olu jama talakusaba hula xa sɔn a ma.

Masaagili te latege hɔ jamanadinnu hagilinnanininxalata x'a latege.

Sariyasin 185 :

Latilinnimasaagili si te ke ni danxati kenin jamana duguxulu la.

Jamana ye xalatajamanaya, a sagoladiinabatu, Jamanakuntigi ye mandahake/hanga sanhake ani jamana ye politigitɔnsiyaya, olu ye hennu ti da te bila mennu masaagili tɔ.

TƐGƐDA XII : DABARI TATA KƐRENKƐRENNOLU

Sariyasin 186 : Hanga hen o hen ye sigila Mali la, o bɛɛ lɔsin ye Sariyabaju le ti.

Murutili ye jamanadin ye hake dɔ ti xa xalatajamanya lahasa.

Sariyasin187 : Hanga bɔsili wale o wale ye danmatanbiwalejɔxu yahabali le ti xa nasin Malidinnu ma.

Sariyasin188 :

Ku o ku kenin sani Sariyabaju in bulunɔbila xa ke, n'alu lakantanin jamana ye yahanmalisariyalu kun, olu te sin ɲa si ma xa nɔmita, xa segegege wala x'a kiiti.

TƐGƐDA XIII : WAXATILATABIDABARI TATALU

Sariyasin 189 : : Sariya mennu ye je bi, n'alu ye nte sariyabaju sɔsɔla olu ye tu sina n'alu laboyikuxuma man hɔ.

Sariyasin 190 :

Ho xa taxa si jamana lɔsinbaarada kutalu sigili ma sinxan, xɔtɔnolu ye taxa alu la baara he.

Bari men ye Santɔɲamɔxɔkiitibulun ti, xabarin Sariyabaju kuta mana bulunɔbila Jamanakuntigi kun te men, ate ye baaralu ye ban.

TĒGĒDA XIV : DABARI TATA LABANNU

Sariyasin 191 :

Sariyabaju yena bila Jamanadinnu hagilinnajininxalata bulu xan. Xalata mana hita xo jama hanba sɔnta a ma, Jamanakuntigi y'a bulunɔ bila a la, jamanadinnu hagilinnajininxalata jaabilu bɔli xo tili seegi (8) Sariyabajulabatubulun kun.